TRANÅS KOMMUN

Kommunövergripande strategisk plan

För omställning till ny socialtjänstlag

Beslutande	Kommunstyrelsen
Datum och paragraf	2026-10-29, § xx
Diarienummer	KS2026/378

Innehållsförteckning

Inledning 3
Syfte 3
Kommunens utgångspunkter 3
Strategi för social hållbarhet 3
Tillsammans är vi Tranås 4
Pågående/kommande reformer och satsningar med koppling till nya socialtjänstlagen 4
Samverkan som grund för hela kommunens omställning 5
Strategiska inriktningar 5
Ekonomiska förutsättningar och målkonflikter i genomförandet 6
Arbetssätt 6
Tidsplan 7
Uppföljning 7
Ansvar 7

Inledning

Tranås kommuns vision och övergripande mål tar sikte på ett hållbart, tryggt och inkluderande samhälle, där invånare ges goda förutsättningar för att leva ett självständigt liv och känna delaktighet i samhället. Social hållbarhet, jämlika livsvillkor och tidiga insatser är centrala för att nå kommunens långsiktiga ambitioner.

Den nya socialtjänstlagen (2025:400), som trädde i kraft den 1 juli 2025, innebär ett paradigmskifte som ligger väl i linje med Tranås kommuns målbild. Den nya socialtjänstlagen innebär ett skifte mot en mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst som inte enbart är en fråga för socialtjänsten utan för hela kommunen. Kommunens samlade organisation har en gemensam roll i att främja trygga uppväxtvillkor, god folkhälsa och social inkludering.

Syfte

Denna strategiska inriktning syftar till att skapa ett gemensamt ramverk för hur Tranås kommun ska arbeta med omställningen till den nya socialtjänstlagen. Inriktningen ska bidra till samordning, långsiktighet och ett gemensamt ansvarstagande i hela den kommunala organisationen, i enlighet med kommunens vision och mål. Omställningen ska ses som en kommunövergripande utvecklingsfråga där samtliga nämnder och förvaltningar, utifrån sina respektive uppdrag och ansvarsområden, bidrar till genomförandet.

Planen är ett övergripande styrdokument som kan kompletteras med verksamhets- och nämndspecifika planer.

Kommunens utgångspunkter

Strategi för social hållbarhet

Strategin för social hållbarhet omfattar hela kommunkoncernen samt Tranås kommun som geografiskt område. Den tar sin utgångspunkt i de globala målen för hållbar utveckling, nationella folkhälsomål, Vision 2040 – *Tranås tar initiativet*, samt relevanta regionala strategier och planer. Strategin gäller för perioden 2022–2035.

Strategin för social hållbarhet i Tranås kommun har en tydlig och direkt koppling till intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Lagen betonar vikten av förebyggande arbete, tidiga och lättillgängliga insatser, jämlikhet samt samverkan mellan olika aktörer i samhället. Dessa principer återfinns även i kommunens övergripande arbete för social hållbarhet.

Den nya socialtjänstlagen innebär att sociala frågor inte enbart är socialtjänstens ansvar, utan ett gemensamt ansvar för hela kommunen. Strategin för social hållbarhet stödjer detta synsätt genom att omfatta hela kommunkoncernen och genom att betona samverkan mellan kommunala verksamheter, civilsamhälle, näringsliv och regionala aktörer.

Genom ett förebyggande och främjande arbetssätt, med fokus på jämlika livsvillkor, delaktighet och tillit, bidrar strategin till att skapa de strukturella förutsättningar som den nya socialtjänstlagen efterfrågar. Strategin utgör därmed ett viktigt strategiskt ramverk för kommunens samlade genomförande av nya socialtjänstlagen och bidrar till ett långsiktigt, hållbart och invånarorienterat socialt arbete i Tranås kommun.

Tillsammans är vi Tranås

Sloganen *Tillsammans är vi Tranås* fångar kärnan i den nya socialtjänstlagen – att tillsammans bygga ett socialt hållbart samhälle genom samverkan, förebyggande arbete och tidiga insatser, med människan i centrum.

När vi arbetar tillsammans – över organisatoriska gränser och tillsammans med föreningsliv, kultur, arbetsliv och andra samhällsaktörer – skapar vi förutsättningar för ett inkluderande Tranås där varje människa kan bidra och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. På så sätt blir nya socialtjänstlagens intentioner en naturlig del av Tranås kommuns arbetssätt och värdegrund.

Tillsammans är vi Tranås – och tillsammans tar vi ansvar för ett hållbart, jämlikt och livskraftigt samhälle, i dag och för kommande generationer.

Pågående/kommande reformer och satsningar med koppling till nya socialtjänstlagen

Den nya socialtjänstlagen har ett tydligt förebyggande och samordnande fokus, vilket knyter an till flera pågående och/eller kommande reformer och satsningar:

- **Aktivitetskravet:** Stärker socialtjänstens arbete med tidiga insatser och krav på deltagande i arbete, studier eller arbetsnära aktiviteter, i linje med lagens betoning på egen försörjning och långsiktig självständighet.
- **Samsjuklighetsreformen**: Tydliggör ansvarsfördelningen mellan region och kommun och kräver tät samverkan mellan socialtjänst och hälso- och sjukvård, vilket harmonierar med den nya lagens krav på samordnade och individanpassade insatser.
- **Nära vård-reformen**: Delar ambitionen att sätta individen i centrum och erbjuda lättillgängliga, samordnade insatser lokalt, där socialtjänsten är en central aktör.

- **Fritidskortet:** Kopplar till lagens förebyggande inriktning genom att främja barns och ungas delaktighet i meningsfulla fritidsaktiviteter, vilket kan bidra till bättre hälsa, inkludering och minskat behov av senare, mer ingripande insatser.

Samverkan som grund för hela kommunens omställning

Den nya socialtjänstlagen bygger på insikten att social hållbarhet skapas genom gemensamma insatser från många aktörer. Omställningen till den nya socialtjänstlagen är därför inte en fråga enbart för socialtjänstens verksamheter, utan en angelägenhet för hela Tranås kommun.

Alla nämnder, förvaltningar och verksamheter ska utifrån sina uppdrag bidra till lagens intentioner. Kommunens samlade arbete behöver därför präglas av ett gemensamt ansvarstagande där social hållbarhet integreras i ordinarie planering, styrning och verksamhetsutveckling.

Samverkan ska vara en naturlig del av kommunens arbetssätt. Genom att tidigt identifiera gemensamma utmaningar och samordna resurser kan kommunen skapa bättre förutsättningar för invånarna samtidigt som resurser används mer effektivt.

Strategiska inriktningar

Tranås kommun fastställer följande strategiska inriktningar för arbetet med omställningen(implementering) till ny socialtjänstlag:

1. **Förebyggande och tidiga insatser**

Kommunen ska stärka sin samlade förmåga att förebygga sociala problem och erbjuda tidigt stöd till barn, unga, vuxna, äldre och familjer.

2. **Lätt tillgänglig socialtjänst**

Invånare i Tranås ska ha låg tröskel till socialt stöd, tydliga kontaktvägar och få ett respektfullt bemötande.

3. **Jämlikhet och likvärdighet**

Socialt stöd och insatser ska erbjudas på likvärdiga villkor i hela kommunen, oavsett kön, ålder, bakgrund eller livssituation.

4. **Samverkan som norm**

Sociala frågor ska hanteras genom tvärsektoriell samverkan inom kommunen samt tillsammans med civilsamhälle, region och andra samhällsaktörer.

5. **Hållbar organisation och kompetens**

Kommunen ska säkerställa långsiktig kompetens, ett lärande arbetssätt och en kunskap om målgruppen.

6. **Brottsförebyggande**

Kommunen ska stärka det brottsförebyggande arbetet genom tidiga, samordnade och förebyggande insatser i samverkan med relevanta aktörer.

Ekonomiska förutsättningar och målkonflikter i genomförandet

Omställningen till den nya socialtjänstlagen sker inom ramen för kommunens nuvarande styr- och budgetmodell. Denna modell innebär att samtliga förvaltningar har ansvar för att nå en budget i balans. Samtidigt har vissa verksamheter även i uppdrag att genomföra betydande kostnadsreduceringar.

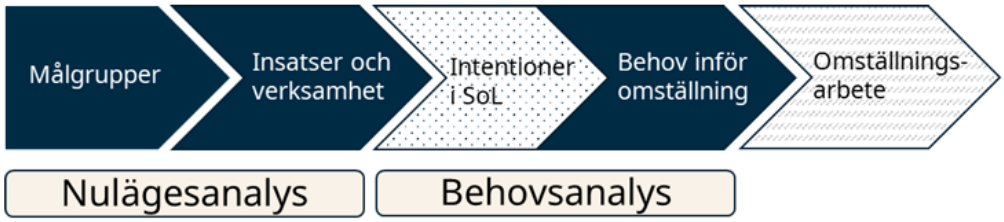
Detta kan i praktiken innebära målkonflikter som riskerar att påverka den fördjupade samverkan som den nya socialtjänstlagen förutsätter. När olika förvaltningar har skilda ekonomiska förutsättningar och uppdrag kan det uppstå spänningar kring ansvar, prioriteringar och finansiering av gemensamma insatser. I dessa situationer finns en risk att individer med sammansatta behov inte får ett sammanhållet stöd i tillräcklig utsträckning.

För att lyckas med lagens intentioner behöver dessa målkonflikter synliggöras och hanteras på ledningsnivå. Det finns behov av fortsatt dialog kring hur den ekonomiska styrningen kan utvecklas så att den i högre grad stödjer tidiga, samordnade och förebyggande insatser över förvaltningsgränser.

Detta är en fråga som kräver fortsatt gemensamt arbete och som utgör en viktig del av det fortsatta genomförandet av denna strategiska plan.

Arbetssätt

Kommunen deltar i SKRs stöd för omställning till ny socialtjänstlag - Lärprocessen. Parallellt med lärprocessen pågår nulägesanalys och behovsanalys:

Figur 2. Analysmodellen för läges- och behovsanalysen.

När nulägesanalys och behovsanalys är klara kommer en aktivitetslista att tas fram, aktiviteter kommer att behöva ske kommunövergripande, men också på förvaltningsnivå.

Tidsplan

- Nulägesanalys: april - september 2026
- Behovsanalys: augusti – oktober 2026
- Omställningsarbete: November 2026 och framåt
- Lärprocessen pågår under 2026-2028.

Uppföljning

Planen följs upp inom ramen för kommunens ordinarie styr- och uppföljningssystem en gång per år. Uppföljningen ska visa:

- hur väl de strategiska intentionerna uppnås,
- hur arbetssätten utvecklas,
- behov av justeringar.

Vidare sker delavstämningar utefter behov och planen revideras vid behov eller minst en gång per år

Ansvar

- Kommunstyrelsen fastställer planen och de övergripande intentionerna.
- Samtliga nämnder och förvaltningar ansvarar för att, inom ramen för sina uppdrag, bidra till kommunens omställning till den nya socialtjänstlagen och omsätta planens strategiska inriktningar i den egna verksamheten.
- Samordnare för ny socialtjänstlag samordnar arbetet, stödjer förvaltningarna och ansvarar för uppföljning av planen. Samordnare rapporterar till kommunstyrelsen.